

L I K I D J E L O

1937.rođena u
Vukovaru**1960.**završila Ekonomski
fakultet u Zagrebu i
odmah počela raditi
ondje**1992.**primljena
u HAZU**2013.**dobila nagradu
Zlatnu kunu za
životno djelo

ALICA WERTHEIMER BALETIĆ

Dokazala da demografija nije samo dio statistike

Ovogodišnja dobitnica Zlatne kune za životno djelo ne prestaje upozoravati vlast na to kako je zadnji čas da počne osmišljavati pronatalitetnu politiku

piše **GORDANA GELENCER**
gordana.gelencer@liderpress.hr

Malo je ljudi koje javnost potpuno postovjeti s njihovim poslom, a **Alica Wertheimer Baletić** nedvojbeno je jedna od njih. Kad netko spomene njezino ime, na pamet vam može pasti samo jedna jedina stvar - demografija! Nimalo čudno, jer njezino se ime uz taj pojam veže više od pedeset godina. Otkad je počela raditi na zagrebačkome Ekonomskom fakultetu davne 1960., počela je i njezina borba da demografiju izbavi iz statistike i prometne je u zaseban predmet. Tijekom desetljeća postala je suvereni demografski autoritet čije su knjige postale obveznom fakultetskom literaturom diljem bivše države. 'Demografija: stanovništvo i ekonomski razvitak' i danas je 'must have' među studentima.

Rezultati gorka okusa Politika, nažalost, nikad nije našla vremena za to da je saslušala. I poslušala. Već više od trideset godina upozorava na ishod nebrige o populaciji - umiranje nacije. - Još sam sedamdesetih godina, kad sam počela provoditi demografska istraživanja, upozoravala na negativne demografske trendove. Hrvatska već dvadeset godina ima više umrlih nego rođenih i višak emigracije nad imigracijom, broj mladih rapidno pada, a broj starih i radnosposobnih rapidno raste, potonji i brzo stare - prosječna dob radnosposobnih već je iznad 45 godina. Tko će njih zaposliti? - pita se Baletić ističući još jednu crnu

brojku: tijekom prošlog stoljeća iz Hrvatske je emigriralo čak 2,65 milijuna ljudi. Upravo joj to ostavlja pomalo gorak okus, čak i sad kad je primila HGK-ovu nagradu za životno djelo, Zlatnu kunu. Unatoč tome ništa u svome životu ne bi mijenjala iako ni sama baš nije pridonijela demografskom bumu. Znanstvena je karijera, kaže, bila osobni izbor, s rađanjem je svjesno čekala sve dok nije imala 'logistiku' - majka (baka-servis) iz Vukovara se preselila u Zagreb kad je imala tridesetak godina, pa za više od jednog djeteta nije bilo vremena. No zato je trasirala put demografiji kao etabliranom predmetu i ostavila uigranu ekipu na fakultetu. Njezini dugogodišnji suradnici **Andelko Akrap** i **Jakov Gelo** ni uz najbolju se volju nisu mogli sjetiti nikakve incidentne situacije, čak ni ozbiljnije polemike.

Odmjeren pristup, temeljita priprema, uvjerljivo izlaganje tematike odlike su vrsnih pedagoga, pa kako se sukobljavati s takvom osobom? Ne kažem da je bila popustljiva, jer nije, i na ispitima je zahtijevala temeljno znanje, ali nikad nikomu nije ubila želju da se bavi demografijom. Kad ste oštri, ali ne zločesti, i kad iza te oštirine stoji istinsko znanje i istraživanje, onda se nikomu ne možete zamjeriti - govori profesor Akrap koji je poznaje još od ranih sedamdesetih godina prošlog stoljeća, dodajući da je upravo ona dala dignitet predmetu i uz to zadržala dobro ozračje, pa je i danas rado viđena gošća na fakultetu.

Profesor Gelo, koji je također poznaje više od četrdeset godina, kaže kako je bila rijetko dobra predavačica, izvrsna i rado slušana. Nikad joj se nije dogodilo da se studentska masa ospe tijekom pre-

davanja. Budući da mu je bila mentorica i na magistrarskom i doktorskom radu, imponiralo mu je što bez obzira na primjedbe nije gušila njegovu kreativnost. Na pitanje je li bilo trzavica tijekom tih više od čerdeset godina zajedničkog rada kaže:

- U braku sam također više od četrdeset godina. Sa suprugom je bilo sukoba, 'tihih misa', s Alicom nikada, nije se dogodilo da bismo zašutjeli i nije bilo šumova u komunikaciji. Tijekom svih tih godina na fakultetu su na nas gledali kao na obitelj, uvijek smo zajedno išli na kavu, i to se zajedništvo prepoznavalo - priča Gelo, dodajući da o njezinu doprinosu demografskoj znanosti govori i to što je njezina literatura još obvezatno štivo na nekim fakultetima bivše države.

Trag ostavila i u UN-u Unatoč priznanju struke (svojim je radom i istraživanjem ostavila traga čak i u UN-u) akademkinja Wertheimer Baletić priznaje da je često bila malodušna i pitala se komu ona sve to govori, tko uopće sluša. Utočište je tada nalazila u krilu obitelji, posebno supruga **Zvonimira Baletića**, i samoga priznatog ekonomista i dugogodišnjega bivšega ravnatelja zagrebačkog Ekonomskog instituta.

- On je bio moj najoštriji recenzent, no nikad nije kritizirao napamet. Obitelj je moja najveća ljubav, sad imam i dvije unuke. Kad je nastupila malodušnost, tjerala sam je i svirajući klavir - priznaje dama koja i sad ne prestaje upozoravati vlast kako je zadnji čas da počne osmišljavati pronatalitetnu politiku. Nacija koja nestaje više nema vremena. ■